

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Valtionhallinnon tietojärjestelmähankkeiden arviointi ja lausuntomenettely

Arja Terho

25.10.2011

Tietojärjestelmähankkeiden arviointi – taustaa

- Hallituksen ja talouspoliittisen ministeriövaliokunnan linjaukset 2009
  - IT-hankkeille tarvitaan yhtenäinen arviointimenetelmä
- Arviointitoiminnan kehittämishanke 2010
  - Arviointimallien pilotointi
  - Ehdotus valtionhallinnon yhteiseksi tietojärjestelmähankkeiden arviointikehikoksi (ns. β-versio)
- Arviointikehikko
  - versio 1.0 julkaistu 06/2011
  - jatkokehitys kokemusten ja palautteen perusteella
- Tietohallintolaki 1.9.2011
  - Vahvistaa VM:n roolia julkisen hallinnon ICT:n ohjaajana
  - Vahvistaa ministeriöiden roolia hallinnonalansa tietojärjestelmähankkeiden ohjaajana
  - VM:n lausunto merkittävistä hankkeista

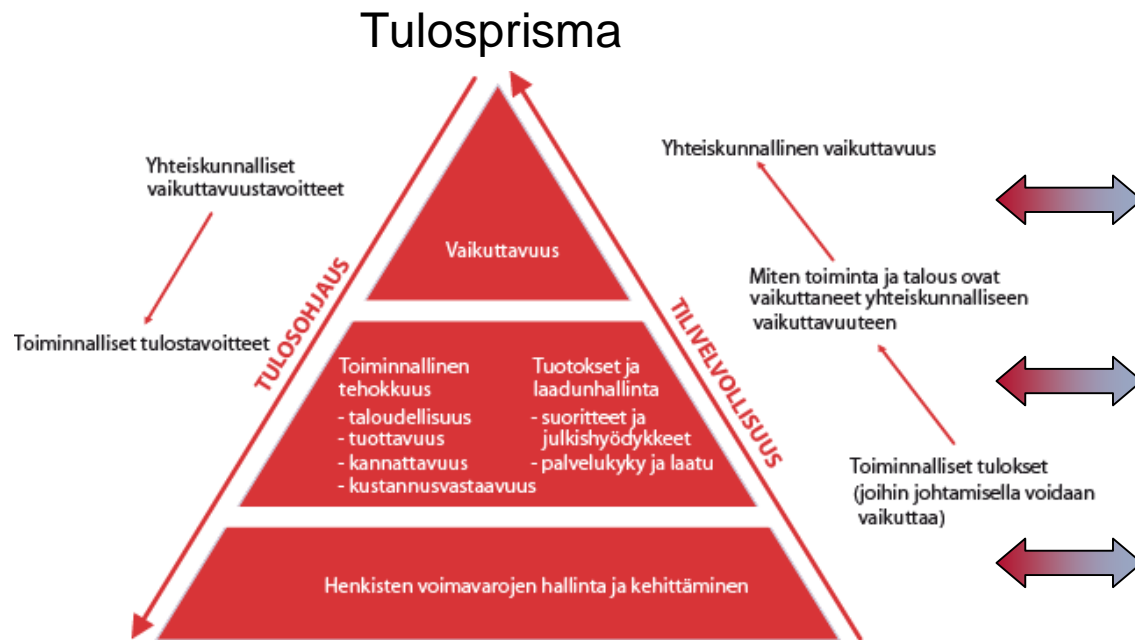
Tietojärjestelmähankkeiden arviointi – tavoitteet

- Varmistaa, että hankkeen toteutuksella saavutetaan tavoiteltu
  - vaikuttavuus ja asiakashyödyt
  - tuottavuus
  - yhteentoimivuus
- Varmistaa, että hankkeella on onnistumisen edellytykset
  - lainsäädäntö
  - resurssit
  - omistaja
  - ohjaus
  - aikataulu
  - sisältö

Arviointikehikko

Arviointikehikon osa-alueet

1. Vaikuttavuus

2. Tuottavuus
Taloudellisuus
Tehokkuus

3. Osaaminen

4. Yhteentoimivuus

5. Toteutettavuus

Arvioinnin tavoitteena on varmistaa, että

- suunnitelluilla tietojärjestelmäinvestoinneilla saavutetaan tavoiteltu vaikuttavuus, tuottavuus ja yhteentoimivuus
- toteutettavilla hankkeilla on onnistumisen edellytykset

Mitä arvioidaan ja missä vaiheessa

- Virastoja suositellaan arvioimaan menetelmän avulla kaikki tietojärjestelmähankkeet ja sellaiset toiminnan kehittämishankkeet, joihin sisältyy tietojärjestelmän kehittämistä.
- Kehikon mukainen arviointi on tarkoitettu tehtäväksi esiselvitysvaiheen jälkeen, kun toteutettavasta ratkaisusta ja sen toteutukseen liittyvästä kokonaisuudesta on olemassa vähintään karkea suunnitelma.
- Tietohallintolaki edellyttää VM:n lausuntoa yli 5 M€:n tai muuten merkittävistä hankkeista ennen hankintapäätöstä.
  - Lausunnon edellytyksenä on arviointikehikon mukainen arviointiraportti
  - Merkittävistä hankkeista suositellaan ulkopuolista arviointia

Tietohallintolain mukainen lausuntomenettely

Tietohallintolain 4 §

- *Ennen kuin 2 §:n 2 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettu viranomaisen päättää tietohallintoa koskevasta omasta hankinnastaan taikka muusta sellaisesta sen ratkaistavissa olevasta valtion talousarviosta rahoitetusta tietohallintoa koskevasta hankinnasta, jolla on laajaa toiminnallista merkitystä tai joka on taloudelliselta arvoltaan merkittävä, sen on pyydettävä asiasta valtiovarainministeriön lausunto.*

Tietohallintolain mukainen lausuntomenettely

Lausuntomenettely koskee tietohallintolain piiriin kuuluvien viranomaisten tietojärjestelmä- ja tietohallintohankkeita, jotka ovat joko viraston omia tai joita se rahoittaa. Hankkeilla tulee lisäksi olla

1. Laajaa toiminnallista merkitystä

- koskevat olennaisesti keskeisiä rekistereitä tai yhteisiä tietojärjestelmiä tai hankinnalla olisi muista vastaavista seikoista johtuen laajaa toiminnallista merkitystä
(esimerkiksi tietosisältö tai rajapinta muuttuu oleellisesti tai muutokset koskevat useamman viraston välisiä yhteisiä prosesseja)

tai ne ovat

2. Taloudelliselta arvoltaan merkittäviä

- hankinta-arvo vähintään viisi miljoonaa euroa
(lasketaan hankinnan sopimuskaudelta hankintalainsäädännön mukaisesti)

Ajateltuja jatkotoimia

- Arviointimallin yhteys hankkeen elinkaareen ja hankesalkun hallintaan
  - Mallin kehittäminen siten, että arviointi ulottuu esiselvitysvaiheen jälkeen myös muihin päätöksentekopisteisiin
- Arvioijaverkoston käynnistäminen
  - Kokemusten ja hyvien käytäntöjen jakaminen
  - Arviointikehikon jatkokehitys
- Yhteinen työkalu hankesalkun hallintaan
  - Hankinta esiselvitys-/vaatimusmäärittelyvaiheessa
  - Tavoitteena valmisohjelmistoratkaisu
  - Korvaa nykyiset kehysvalmisteluun liittyvät tietojärjestelmä-excel-lomakkeet
- Hanke- ja salkunhallinnan yhteiset menetelmät
  - JHS- suositusten kehittäminen

Lisätietoja tietojärjestelmähankkeiden lausuntomenettelystä, arviointikehikosta ja hankkeiden arvioinnista

Valtiovarainministeriö
Julkisen hallinnon ICT-toiminto
www.julkict.fi/arviointi

Neuvotteleva virkamies Arja Terho
puh. (09) 160 33209

Neuvotteleva virkamies Toni Äikäs
puh. (09) 160 33218

etunimi.sukunimi@vm.fi